

Me think

verschijnt driemaandelijks

**Postsubsidies :
De tentakels van 'Dossier P'**

**Abonnementen :
de schaamte voorbij**

1ste jaargang - nummer 3 - oktober 2009
Verantwoordelijk uitgever : VFP vzw
Uitgever : Bonny Goossens

DOSSIER

De tentakels van 'Dossier P'

Door Wouter Temmerman

P staat in dit dossier voor Postsubsidies, of de steun die de Belgische Staat aan De Post heeft verleend om een wel heel specifieke opdracht in te vullen: 100% van de kranten- en tijdschriftenabonnementen afleveren voor 7u30 tijdens de week en 10u op zaterdag. Concurrentievervalsing noemt de VFP zoiets, maar het duurde tot dit jaar voor de Europese Commissie een onderzoek ten gronde zou starten. De oorspronkelijke klacht dateert reeds van 2005. Voor een rondetafelgesprek over de invloed van de VFP en de kansen van het onderzoek brachten wij vier specialisten samen: Frank Wijckmans (eigenaar van het advocatenkantoor Contrast dat de VFP in deze zaak bijstaat), Anitka Sanders (advocate bij Contrast), Dirk Van hove (gebruikelijke raadsman van de VFP) en Tony Vervloet (secretaris-generaal van de VFP).

DE GESCHIEDENIS

2 *Hoe en wanneer is dit dossier precies op gang gescho-*
ten?

Frank Wijckmans: "De start van dit dossier noteren we op 28 september 2005 met een klacht van verschillende partijen bij de Europese Commissie. Niet enkel de VFP dus, maar ook de Union Professionnelle des Diffuseurs de Presse Charleroi, AMP en Prodipresse, dat vandaag ook nog meedoet. Zonder oneer aan te doen aan de Commissie heeft deze klacht een typisch Commissieleven geleid. Ze is ongetwijfeld behandeld, maar de Commissie is niet meteen erg concreet in actie gescho-
ten. De klagende partijen hoeven zich daarmee overigens niet persoonlijk gevisieerd te voelen, het is een beetje het lot van klachten die van buitenaf bij de Commissie worden ingediend. Lange tijd gebeurde er niet zoveel, behalve informeel aftoetsen, waardoor we wisten dat het dossier nog steeds leefde. Maar dan is er iets gebeurd in een ander dossier dat ons goed uitkwam. De Commissie had in 2003 een kapitaalverhoging bij De Post toegestaan en liet dit jaar weten dat ze daar geen diepgaand onderzoek zou naar voeren. Ze zag in dat dossier geen probleem met staatssteun. Daarop is Deutsche Post naar het Gerecht van Eerste

De Europese Commissie liep er met andere woorden een veroordeling op omdat ze in een eerste fase en zonder verder onderzoek de kapitaalsinjectie heeft goedgekeurd en dat ondanks het feit dat er goede tegenargumenten waren."

Wat betekende die uitspraak voor de klacht van de VFP?

Frank Wijckmans: "Meteen na de veroordeling hebben wij van de Commissie een brief ontvangen waarin zij ons meldde dat ze niet meteen grote problemen zag in de klacht en het dossier rond de postsubsidies. We kregen de vraag om te reageren op een eventuele afvoering van de klacht. Van onze kant hebben wij gemeld dat dit niet zomaar een dossier is. Dat dit probleem nog steeds leeft bij onze leden en dat de argumenten uit 2005 nog steeds gelden. We hebben die stelling onderbouwd met de nodige argumenten en de Commissie heeft ons gevolgd. Ze heeft besloten om een volledig onderzoek te openen naar de staatssteun die aan De Post werd verleend."

Vanwaar de bocht die de Commissie maakte?

Frank Wijckmans: "Wel, de Commissie had vermoedelijk verwacht dat al wie in 2005 een klacht had ingediend alle interesse in de zaak zou hebben verloren. En dus geen

Me Think verzamelde vier kenners van Dossier P rond de tafel (v.l.n.r.): Frank Wijckmans (advocaat Contrast), Anitka Sanders (advocaat Contrast), Tony V

gevolg meer zou willen geven aan het dossier. Maar in het licht van de uitspraak in het andere dossier, over de kapitaalsverhoging, wou zij veiligheidshalve verifiëren of de VFP nog echt gefundeerde bezwaren had. Gezien de eerdere veroordeling in Luxemburg kon de Commissie ditmaal niet anders dan onze brief ernstig te nemen en een onderzoek te starten. Dat onderzoek is fundamenteel en peilt naar alle staatssteunmaatregelen aan De Post en de Commissie verwijst daarbij uitdrukkelijk naar de brief die de VFP met steun van van Prodi-pressie heeft ingediend. Door

die brief heeft de Commissie besloten om de klacht opnieuw ernstig en fundamenteel te onderzoeken. Vanuit ons perspectief en met de ervaring die wij als kantoor hebben op Europees vlak mag dit zonder meer een succes worden genoemd. Daarbij komt dat we onze bezwaren tegen de steun voor De Post opnieuw hebben herhaald in de formele procedure, waardoor de VFP en Prodi-pressie formeel een partij zijn in deze procedure. Dat opent het perspectief om

bij een voor ons ongunstige uitkomst naar Luxemburg te trekken om net als Deutsche Post in het dossier over de kapitaalsverhoging een oordeel over de bevinding van de Commissie te vragen aan het Gerecht van Eerste Aanleg."

HET ONDERZOEK

Dirk Van hove: Zal het niet moeilijk zijn voor ons, om in te schatten of de Europese Commissie een goed onderzoek heeft kunnen en willen voeren? Ik kan mij inbeelden dat de Commissie bij De Post informatie zal opvragen, maar het is voor ons moeilijk te beoordelen of daarmee een goed en voldoende onderzoek werd gevoerd. In een gebruikelijke procedure is er in gevallen als deze een door

de rechtbank benoemde deskundige, die samen met de partijen en eventueel met hun technische adviseurs volgen hoe het onderzoek wordt gevoerd. Hier is dat niet het geval."

Frank Wijckmans: Het is zelfs complexer dan dat. Als de Commissie een onderzoek voert naar staatssteun, dan voert het dit niet tegen De Post maar wel tegen de Belgische Staat. Die heeft de steun verleend en is dus voor het Europese recht de zondaar. Dat betekent dat de Commissie bij haar onderzoek steeds de omweg zal maken via de Belgische Staat.

In de praktijk zal de Commissie haar brieven verzenden naar de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Gemeenschap. Het is met andere woorden de Belgische Staat die op haar beurt naar De Post moet stappen en alle nodige informatie moet opvragen opdat de Commissie haar werk kan doen. Zullen wij zicht hebben op de kwaliteit van het onderzoek?

In zeer beperkte mate. We zullen zeker geen informatie te zien krijgen, maar omdat dit een onderzoek ten gronde is, zal de Commissie haar beslissing moeten staven. Aan het einde van de rit moet ze haar mayonaise op tafel zetten en uitleggen waarom ze haar beslissing heeft genomen.

Als de VFP dat niet pikt, dan kunnen we een zaak starten in Luxemburg en de Commissie dwingen om het dossier op tafel te leggen. Ze zal moeten aantonen dat de argumenten een ernstige basis hebben. Die druk maakt dat de Commissie voorzichtig zal zijn. Maar het blijft een politiek geladen dossier want het loopt tegen de Belgische Staat. Als de Commissie na zijn onderzoek onze argumenten volgt, dan zal het de Belgische Staat zijn die veroordeeld wordt en niet De Post."

Frank Wijckmans: "De Commissie had vermoedelijk verwacht dat al wie in 2005 een klacht had ingediend alle interesse in de zaak zou verloren hebben. En dus geen gevolg meer zou willen geven aan het dossier."

Frank Wijckmans: "Er is maar één mogelijke sanctie die in dit kader relevant is en dat is een terugbetaling van de staatssteun door De Post. Vanuit haar eigen middelen welteverstaan, ze mag geen cashrondje draaien met de Staat."

De oorspronkelijke klacht dateert van 2005 en pas vier jaar later opent de Commissie een onderzoek ten gronde. Hoe snel kan het vanaf nu gaan?

Anitka Sanders: "De Commissie neemt makkelijk anderhalf jaar om zo'n onderzoek grondig te voeren en ik kan me voorstellen dat er in dit geval veel spitwerk zal moeten gebeuren. Het gaat om zo'n vervlochten geheel waarbij steun via verschillende kanalen is binnengekomen. Een kat zal er niet snel haar jongen in terugvinden. De Commissie zal volgens mij een aantal onderzoeksrondes nodig hebben om er klaar in te zien. Wat dat concreet betekent? De Europese molen draait zeer traag, ik verwacht absoluut niets tastbaars voor de buitenwereld binnen twaalf maanden. Voor de VFP is het belangrijk te weten dat wij slechts een beperkt onderdeel van het onderzoek zijn. Een van onze taken zal zijn om ervoor te zorgen dat het VFP-perspectief op dit dossier op de agenda blijft. Wij moeten er tijdens het onderzoek over waken dat onze invalshoek, de concurrentievervalsing ten opzichte van de VFP-leden, op het radarscherm blijft."

Hoe doe je dat?

Frank Wijckmans: "Op twee manieren. Ten eerste door informeel contact te houden. We willen zo snel mogelijk de ambtenaren lokaliseren die dit dossier behandelen, hen laten weten dat we bestaan, dat we bepaalde argumenten hebben en dat we hen niet zullen loslaten. Ten tweede is er de formele benadering. Telkens zich een formele aanleiding voordoet, zullen we ons manifesteren op papier zodat onze brieven in het dossier terecht komen en men niet om ons heen kan kijken. Zo plaats je procedureel een en ander op de rails. Want stel dat het onderzoek beoordeeld wordt in Luxemburg, dan is zo'n brief een formeel stuk dat de Commissie niet mag hebben genegeerd."

DE (MOGELIJKE) SANCTIES

Dirk Van hove: "Stel dat wat wij De Post verwijten juist wordt geacht, wat zouden dan de sancties kunnen zijn?"

Frank Wijckmans: "Er is maar één mogelijke sanctie die in dit kader relevant is en dat is een terugbetaling van de staatssteun door De Post. Vanuit haar eigen middelen welteverstaan, ze mag geen cashrondje draaien met de Staat. Die mag geen steun geven om de illegale steun terug te betalen. Veel mensen zien de Staat en De Post als één pot nat, maar die tijden zijn voorbij. In de Europese Commissie is er onder Neelie Kroes (Europees Commissaris voor Concurrentie, nvdr) en onder haar voorganger Mario Monti een stringent beleid gekomen om ervoor te zorgen dat die terugbetalingen effectief gebeuren en met

middelen die uit de werking van – in dit geval – De Post komen."

Dirk Van hove: "Maar we moeten dus geen valse hoop wekken. Voor de VFP-leden zie ik vooral een effect in de toekomst. Er is dus geen kans dat leden van de VFP een schadevergoeding ontvangen? Want uiteindelijk hebben ze in het verleden schade geleden door de subsidies die aan De Post zijn gegeven."

Anitka Sanders: "Het onmiddellijke effect van deze procedure zou een terugbetaling van de subsidies kunnen zijn. Een lid van de VFP dat zijn schade kan aantonen, kan wel schade gaan claimen op basis van een veroordeling van de Belgische Staat door de Europese Commissie. Dat kan voor een burgerlijke rechtbank. De Europese Commissie is vragende partij dat benadeelde ondernemingen zich tot de burgerlijke rechtbanken wenden om hun schade vergoed te zien. De Commissie ziet dit als een versterking van haar beleid inzake staatssteun. Het belangrijke punt voor de rechtbank zal zijn om de band tussen die illegale steun aan De Post en de door de VFP leden geleden schade aan te tonen."

Dirk Van hove: "Dat is iets om over na te denken, het is interessant om te weten of en hoe we de schade voor onze leden zouden kunnen begroten en bewijzen."

5

Dirk Van hove: "Zou het gezamenlijk financieel belang van de leden, m.a.w. de opgetelde marge van alle kranten en tijdschriften die niet langer via de winkel maar via De Post worden bedeed, niet veel groter zijn dan wat AMP heeft verloren? Nominaal gezien zijn wij in dit onderdeel van de discussie een grotere belanghebbende dan AMP."

Tony Vervloet: "Ik denk dat het voor de leden en de niet-leden vooral belangrijk is dat de situatie verandert. In het verleden werden de abonnementen door de steun aan De Post bevoordeeld ten opzichte van de losse verkoop. Als de subsidies onterecht blijken, dan zou het voor een uitgever niet langer interessant kunnen zijn om de abonnementen te bevoordelen. Dat schept voor de winkelier een volledig nieuw perspectief en ik denk dat hij daar eerder naar uitkijkt dan naar een schadevergoeding uit het verleden."

DE UITGEVERS

Frank Wijckmans: "Ik zie twee bijkomende dimensies. Ten eerste zitten wij als een luis in de pels van deze zaak. In de openingsbeschikking waarmee de Europese Commissie formeel deze procedure start, staat een passage waarin expliciet naar ons en onze reactie vanuit de markt wordt verwezen. Dat geeft ons een goede onderhandelingspositie om met De Post te gaan praten. Ten tweede hebben wij de Commissie duidelijk gemaakt dat we ons afvragen wie nu echt voordeel heeft aan de steun. Je hebt De Post die in een tripartite een akkoord heeft met de uitgevers die op die manier meegenieten van de steun. Ik vermoed dat advocaten van de uitgevers zullen onderzoeken of dit dossier niet voor een deel ten nadele van de uitgevers zou kunnen spelen. Zij zitten mee ingebed in een probleem van Europa."

Tony Vervloet: "Bij de oorspronkelijke klacht hebben wij overigens te kennen gegeven dat wij geen problemen zouden hebben met subsidies die rechtstreeks naar de uitgever gaan. Als een uitgever rechtstreeks dezelfde subsidiëring zou krijgen, dan zou het voor die uitgever geen belang meer hebben of hij zijn abonnementen via De Post of via een ander kanaal zou bezorgen. Dat was een van de redenen waarom BD in het beginstadium ook betrokken partij was."

Dirk Van hove: "Op zich is de VFP niet tegen steun aan de uitgevers, maar het moet in dat geval rechtstreeks gebeuren. Als ze die subsidie rechtstreeks krijgen, dan hoeven ze geen kanalen meer op te zetten die voor onze leden concurrentievervalsing zijn."

Frank Wijckmans: "Wat nu gebeurt, is dat de steun via de indirecte pijplijn van De Post naar de uitgevers gaat. Maar het feit dat het via één speler loopt, een concurrent van ons, betekent dat ook de uitgevers de steun die ze indirect ontvangen met een dik vraagteken moeten bekijken. Los van de vraag wat de uitkomst van dit proces zal worden, is dit een zeer belangrijke dimensie."

Tony Vervloet: "AMP heeft destijds het voortouw genomen in dit dossier omdat het transport was weggevalen dat het voor de uitgevers verzorgde richting de postkantoren. Zij waren een grote benadeelde speler en hebben in 2005 het initiatief genomen om alle betrokken partijen – de VFP, ProdiPresse, enz. – samen te roepen om uiteindelijk de klacht te starten. AMP heeft toen bij zijn klanten – de uitgevers – duidelijk gemaakt dat het niet de bedoeling was om de indirecte steun weg te nemen, maar wel om de concurrentievervalsing te stoppen. Later volgde het debacle van Sanoma en meerdere directiewissels bij AMP."

De opvolgers van Bruno Coppé als algemeen directeur kregen van ons stevast de vraag hoe ze dit dossier verder zouden behandelen. Op een bepaald moment kwamen er ook ex-medewerkers van De Post in dienst bij AMP en dat heeft er wellicht mee te maken dat we vandaag geen reactie meer voelen bij AMP. Daardoor is ook de schrik bij de uitgevers wat verdwenen omdat ze merken dat met AMP een belangrijke benadeelde speler het spel niet meer meespeelt. Maar voor de uitgevers is het volgens mij eerder of de steun rechtstreeks dan wel via De Post komt."

Anitka Sanders: "Een lid van de VFP dat zijn schade kan aantekenen, kan schade gaan claimen op basis van een veroordeling van de Belgische Staat door de Europese Commissie. Dat kan voor een burgerlijke rechtbank."

Dirk Van hove: "Zou het gezamenlijk financieel belang van de leden, m.a.w. de opgetelde marge van alle kranten en tijdschriften die niet langer via de winkel maar via De Post worden bedield, niet veel groter zijn dan hetgeen AMP heeft verloren, door niet meer van de uitgevers naar de postkantoren te rijden? Nominaal gezien zijn wij in dit onderdeel van de discussie een grotere belanghebbende dan AMP."

Tony Vervloet: "Het blijft zeer moeilijk voor winkeliers om die schade te berekenen. Wel rees bij het indienen van de klacht al de vraag hoe wij ons zouden kunnen organiseren mocht dat stukje markt weer vrijkomen opdat de inkomsten opnieuw naar ons zouden komen. Een organisatie als BD zou meteen weten wat gedaan, maar wij zouden op dat moment opnieuw de uitgevers nodig hebben."

Dirk Van hove: "In onze wilde dromen is het zelfs anders. Als de overheid vindt dat ze de uitgevers rechtstreeks moet steunen dan is dat voor ons een gelegenheid om naar voor te komen en duidelijk te maken dat wij voor de persbedeling even belangrijk zijn als de uitgevers."

Tony Vervloet: "In Frankrijk heeft men tijdens de Staten-Generaal onze sector volledig betrokken en met effect. De marge is er verhoogd van 12 à 18% naar 25%, op Belgisch niveau. Wij zien een omgekeerde evolutie. Onze marge staat onder druk. Bovendien kan je het de uitgevers niet kwalijk nemen dat ze hun product via de goedkoopste manier bij de lezer willen brengen. En vandaag is dat via De Post. Dan is hun keuze snel gemaakt."

DE LOGISTIEK

Subsidies zijn een soms vage term. Wat heeft De Post precies gedaan met de staatssteun?

Tony Vervloet: "Die subsidies worden geregeld via beheersovereenkomsten en het is naar aanleiding van een bijkomende subsidie, die de bedeling voor 7u30 moest mogelijk maken, dat wij destijds onze klacht hebben ingediend. Met die subsidies werden extra vrachtwagens en depots aangekocht. We stellen ons overigens altijd de vraag of de Commissie gaat controleren of dat effectief is gebeurd. In hoeverre is dat te controleren? We zien ook dat AMP in de nieuwe drukkerij van De Persgroep zijn depots gaat plaatsen. Zijn daar al deals gesloten? Het is mogelijk. Behalve de subsidies die wij bevechten, heb je overigens nog de grote subsidies in de andere beheersovereenkomst met De Post. Die overeenkomst loopt af in 2010 en in 2011 volgt de privatisering van de postsector."

Anitka Sanders: "De staatssteun waar het hier over gaat, is geld dat De Post ontvangt om tijdig de kranten en tijdschriften te bedelen. De Post heeft dat geld geïnvesteerd in wagens, depots, dingen die daar nog jaren staan en waar ze nog jaren de vruchten zullen van plukken."

Dirk Van hove: "Inderdaad. Dat geld is omgezet in gebouwen en vrachtwagens, maar als de overheid bestraft wordt dan zal De Post de vrachtwagens niet moeten teruggeven en de gebouwen niet moeten afbreken. De Post zal misschien een bepaald bedrag moeten terugbetalen, maar het instrument waarmee de abonnementenverdeling via De Post goedkoper is geworden, blijft wel bestaan."

Frank Wijckmans: "Alhoewel. Door het feit dat De Post dat geld heeft gekregen en die middelen heeft, kan zij bepaalde tarieven aanbieden aan de uitgevers. De vraag is wat er gebeurt als je een schroef uit dat systeem losdraait. Zal het niet als een kaartenhuisje in elkaar zakken? Dat is hetgeen wij moeten beogen."

Daarom is het feit dat de uitgevers mee in het bad zitten een belangrijk gegeven in dit dossier. Juristen bij de uitgevers kunnen ook lezen dat de Europese Commissie op basis van argumenten van de VFP het onderzoek heeft opgestart. Zij weten ook waarover het gaat. Dat er weinig reactie op komt, is begrijpelijk. Vermoedelijk hoopt men dat dit gewoon overwaait."

DE ABONNEMENTEN

Dirk Van hove: "Nu de infrastructuur er is en de abonnementsverdeling via De Post goed loopt, mogen we niet vergeten dat een abonnement niet enkel financieel voordeel oplevert voor een uitgever. Van zodra zij een abonnement verkopen, aanzien zij die lezer als hun klant. Komt hij naar de krantenwinkel, dan wordt hij weer de klant van de krantenwinkel. Die abonnementen geven uitgevers het voordeel dat ze kunnen beweren dat het hun cliënten zijn. Denk maar aan de rondebabonnementen."

Tony Vervloet: "De uitgevers hebben inderdaad niet de garantie dat de klant die in de winkel komt, steeds dezelfde krant zal meenemen. Dat stukje fidelisering telt mee plus uiteraard de prefinanciering die zo'n abonnement oplevert en die voor de uitgevers altijd het argument is geweest om prijsvoordeel te geven aan een abonnement. Ik kan me niet ontdoen van de gedachte dat het de tarifiering van De Post is die de uitgevers toelaat om met onredelijke financiële voordelen abonnementen te werven. Terwijl de subsidies er eigenlijk gewoon zouden moeten voor zorgen dat de kranten tijdig in alle uithoeken van het land raken. Het is een vicieuze cirkel door de combinatie van goede condities en voordelige abonnementen."

DOSSIER

De tentakels van 'Dossier P'

Met als resultaat dat het voordeel voor de lezer dikwijls niet in verhouding staat tot de twee argumenten, fidelisering en prefinanciering.”

Dirk Van hove: “Zouden we dan durven beweren dat de verdeling via abonnementen voor uitgevers de meest favorabele is?”

Tony Vervloet: “Bij een aantal uitgevers met een hoog percentage abonnementen was dat in het verleden vast en zeker het geval. Maar de krant die kampioen is van de losse verkoop, Het Laatste Nieuws, is nu toch ook op die kar gesprongen en gebruikt het argument dat ze zich wel moeten op abonnementen richten door de beperkte groei die de losse verkoop nog heeft.

Dat is een frustrerend argument voor de winkeliers. De uitgevers zwaaien steeds met de commerciële acties die zij in het verkooppunt voeren om die losse verkoop op peil te houden, maar dat is het dus niet. Zij proberen met acties mensen te interesseren voor hun product en als dat lukt dan geven ze hen een abonnement en een prijsvoordeel. Zo gebeurt het. Los van de frustratie speelt nog het feit dat elke lezer die bij een winkelier wordt weggenomen door een abonnement ook een gezicht is, iemand die de winkelier bij naam kent.

Die tien nieuwe klanten die er dankzij een commerciële actie bijkwamen, kent hij niet. Het sociale weefsel van een krantenwinkel komt op die manier onder druk. En de winkeliers zijn ervan overtuigd dat het prijsvoordeel dat die klant naar een abonnement lokt onrechtstreeks voortvloeit uit het voordeeltarief dat De Post dankzij de staatssteun kan aanbieden. We geloven dat indien die schakel wegvalt, de uitgevers niet meer dat extreme verschil in prijs zouden kunnen aanbieden. Dan blijven enkel de argumenten fidelisering en prefinanciering over.”

Frank Wijckmans: “Een van de dingen die het onderzoek van de Europese Commissie moet blootleggen, is de vraag of we niet collectief bij de neus zijn genomen over de redenen die werd opgegeven om de noodzaak van de steun te verklaren. De reden die De Post aangaf, was dat ze van een dekkingsgraad van 82% naar 100% ging.

De Commissie moet niet enkel onderzoeken of de steun effectief daarvoor is gebruikt, maar ook of die 18% extra daaraan te relateren is. Ik zie het niet echt. Dat is één punt, voor een tweede verlaat ik even de juridische opmerkingen. Als ik in mijn eigen buurt kijk, dan zie ik twee rondes voor abonnementen. Een via De Post en een via de krantenwinkel. Die zit uiterlijk om 6u in de bus, terwijl De Post om 7u25 de straat komt ingereeden. Dus zeggen dat er

echt staatssteun nodig was, is op zijn minst twijfelachtig want de vrije markt doet het beter en is sneller ter plaatse dan wat De Post doet. Ik heb toch wel serieuze vragen bij het argument om de staatssteun binnen te halen. Het is goed mogelijk dat er een andere agenda was en dat de opgegeven reden gewoon een goed excuus was om de subsidie te krijgen. Het zou de moeite waard zijn dat de Commissie haar onderzoek ook toespitst op het oorzakelijk verband tussen de investering en de dekking die De Post erbij kreeg.”

DE STRATEGIE

Dirk Van hove: “Hoe moeten we ingrijpen om ervoor te zorgen dat het onderzoek daarop doorgaat?”

Frank Wijckmans: “Dat moet tussentijds gebeuren en we hebben daar niet veel tijd te verliezen. Het zou niet gek zijn dat we onze interesse informeel laten blijken. Door een delegatie van de VFP en Prodipresse samen te brengen om aan de Commissie in levenden lijve te vertellen wat onze bezorgdheden zijn. Dat kan een bijzondere waarde voor het dossier hebben.”

Tony Vervloet: “Na het indienen van de klacht hadden we al eens een dergelijk onderhoud en toen gaf de ambtenaar te kennen dat hij het dossier goed zou opvolgen. Later volgden signalen dat men het dossier wou open trekken naar alle postsubsidies in Europa, terwijl wij ons toespitsten op de klacht van de bijkomende subsidies. Daarbij hebben we gemerkt dat het verhaal over de tijdsbedeling steeds weer opdook, ook vanuit de hoek van de uitgevers die aanhaalden dat hun kranten anders niet op tijd in de bussen zaten. De druk tussen uitgevers en De Post is er ook altijd wel, net zoals er wellicht ook een druk is tussen de uitgevers onderling. Want uitgevers met een groot aantal abonnementen zullen meer voordelen krijgen dan uitgevers met een beperkt aantal.”

Frank Wijckmans: “Vergeet niet dat de ambtenaren van de Europese Commissie vanuit hun kantoor proberen te begrijpen wat er in het veld gebeurt. Het is niet evident om vanuit het lezen van de klacht te komen tot inzicht in hoe de markt precies werkt. Aangezien de Commissie zelf heeft aangegeven dat een belangrijk deel van die steun naar de bedeling van kranten en tijdschriften gaat, is het de moeite waard om hen uit te leggen wie wie is, hoe het werkt, wie contracten sluit met wie, enz. De onderzoekers zullen dat als een dankbare aanvulling beschouwen.”

De chronologie van Dossier P

<p>28 september 2005</p>	<p>De Union Professionnelle des Diffuseurs de Presse Charleroi, Prodipresse, de VFP, AMP en Belgique Diffusion dienen samen klacht in bij de Europese Commissie. De klacht draait voornamelijk om de tripartiete overeenkomst tussen De Post, de uitgevers en de Belgische Staat. Die overeenkomst bevat een regeling waarbij De Post een dotatie ontvangt om een specifieke opdracht (100% van de kranten en tijdschriften afleveren tegen 7u30 tijdens de week en 10u op zaterdag) in te vullen.</p>
<p>10 februari 2009</p>	<p>Het Gerecht van Eerste Aanleg te Luxemburg vernietigt de Beschikking van de Commissie van 23 juli 2003 in een andere Staatssteunaangelegenheid aan De Post (met name een kapitaalsinjectie in De Post).</p>
<p>3 april 2009</p>	<p>De klagers ontvangen een brief van de Commissie waarbij zij op voorafgaande basis stelt geen bezwaar te hebben tegen de staatssteun.</p>
<p>3 mei 2009</p>	<p>De VFP en Prodipresse formuleren hun bezwaren tegen deze voorlopige bevindingen van de Commissie.</p>
<p>29 juli 2009</p>	<p>De Commissie publiceert een 88 (2) EG mededeling (onderzoek ten gronde) in het Publicatieblad waarbij zij het officiële startschot geeft voor de formele onderzoeksprocedure naar Staatssteunmaatregelen aan De Post. Alle belanghebbende partijen worden verzocht om binnen de maand hun opmerkingen bij deze procedure kenbaar te maken.</p>
<p>28 augustus 2009</p>	<p>De VFP en Prodipresse dienen hun formele opmerkingen in (deze zijn grosso modo dezelfde als de bezwaren die zij formuleerden in de brief van 3 mei 2009) en worden zo formeel betrokken derde partij in de onderzoeksprocedure.</p>

AMP, de spin in het net

In het dossier omtrent de financiële steun die De Post van de Belgische Staat ontving, is een zeer opmerkelijke rol weggelegd voor AMP. Bij de indiening van de klacht in 2005 was het meteen van de partij en daar waren goede redenen voor, vertelt Tony Vervloet: "AMP heeft destijds het voortouw genomen in dit dossier omdat het transport was weggevallen dat het voor de uitgevers verzorgde naar de postkantoren. Zij waren een grote benadeelde speler en hebben in 2005 het initiatief genomen om alle betrokken partijen – de VFP, Prodipresse, de Union Professionnelle des Diffuseurs de Presse Charleroi en Belgique Diffusion – samen te roepen om uiteindelijk de klacht te starten." Het gewicht dat AMP in dit dossier in de schaal wierp bleek echter niet van blijvende aard. In 2005 stond algemeen directeur Bruno Coppé achter de procedure, maar met de komst van nieuwe bewindvoerders brokkelde de motivatie af.

"De opvolgers van Bruno Coppé als algemeen directeur kregen van ons steevast de vraag hoe ze dit dossier verder zouden behandelen", vervolgt Vervloet. "Op een bepaald moment kwamen er ook ex-medewerkers van De Post in dienst bij AMP en dat heeft er wellicht mee te maken dat we vandaag geen reactie meer voelen bij AMP. De ex-medewerker van De Post die Claude Montrieux (Coppés opvolger, nvdr) over de zaak adviseerde, voelde duidelijk weinig voor het dossier. De schrik bij de uitgevers is ook wat verdwenen omdat ze merken dat met AMP een belangrijke benadeelde speler het spel niet meer meespeelt. En de nieuwe algemeen directeur kunnen we de vraag niet stellen, gezien het geschil tussen de VFP en AMP over de verhoging van de transportkosten." Dat AMP zijn handen afhoudt van het dossier over de staatssteun aan De Post is een jammere zaak gezien de cruciale

positie van de distributeur in de sector. "AMP is de spin in het web", zegt Dirk Van hove daarover. "Het leverde aan De Post, nam af van de uitgevers, leverde aan de krantenwinkels, haalde retours terug bij de krantenwinkels, haalde terug bij De Post, enzovoort. AMP was tegelijk klant en leverancier van alle betrokkenen, enkel met de overheid had het geen contact."

De terughoudendheid van AMP dateert van voor de beslissing van de Europese Commissie om een fundamenteel onderzoek naar de staatssteun op te starten. Kan dat voor een vernieuwde interesse zorgen? "Ik veronderstel dat AMP ook weet dat de Commissie een onderzoek wil voeren", zegt Tony Vervloet. "Daarnaast is het zo dat er bij de herstructurering van AMP een benadering heeft geleefd die vond dat AMP gezien zijn eigen problemen misschien ook wel een beroep kon doen op staatssteun. Ze zijn net als De Post en de krantenwinkels een belangrijke schakel in de persbedeling. Op een bepaald moment hebben ze van het plan afgezien omdat ze een privé-bedrijf zijn. Let op, een subsidiëring van AMP was voor heel wat problemen een goede oplossing geweest. Ze hadden bijvoorbeeld hun vervoerskosten niet moeten verhogen. De vraag blijft echter of staatssteun voor een monopolist in de distributie verdedigbaar zou zijn. "Je kan je meer fundamenteel de vraag stellen of de structuur van winkels die we vandaag kennen niet voortkomt uit de samenloop van het AMP-monopolie, de postsubsidies, enzovoort. In Nederland zie je een evolutie naar aankoopgroeperingen, de inplanting is er anders, er wordt gepraat over onderhandelingsmarges,... we kunnen ons afvragen of dat fijnmazig netwerk van duizenden winkels niet gegroeid is uit het verhaal over monopolies en staatssteun dat we hier vertellen", besluit Tony Vervloet.